Michiyoshi Inoue, dirijorul – mim

(Costin Popa – 21 iunie 2009)

Închiderea stagiunii Orchestrei Naţionale Radio. La Sala Ateneului Român, întrucât Studioul „Mihail Jora", de rezidenţă, se află în renovare de câtăva vreme.

Oaspete mai vechi al podiumurilor bucureştene de concert, dirijorul japonez Michiyoshi Inoue a propus în deschiderea serii o compoziţie proprie, **Memorii concrete**. Este un demers autobiografic, inspirat de prima jumătate a firului vieţii, până în preajma vârstei de 30 de ani. Aşadar o lucrare programatică, înşiruire de imagini pline de sugestie, de efecte, lume a contrastelor. Scris inspirat, bine orchestrat, opusul ne propune secvenţe sonore care amintesc de „copilărie, tatăl care lucra la maşina de scris..., zumzăitul insectelor din grădină, dulci amintiri de la prima dragoste la zece ani, fragmente din muzici pe care dansam, lecţiile de pian..., sunetul bătăilor inimii mele..., imnurile ascultate la biserică, simpatia superficială pentru muzica de jazz..., afecţiunea pentru ţara natală..." L-am citat pe compozitor.

Pana de colorist este evidentă şi înlănţuirea momentelor are cursivitate, coerenţă. Numai că Inoue a ales un mod totalmente atipic de a-şi prezenta lucrarea. Pe o scenă în care podiumul dirijoral a fost eliminat, fără baghetă, el înţelege că, în afară de indicaţiile obişnuite proprii şefului de orchestră, trebuie să ilustreze plastic ceea ce a creat. Aşa încât... dansează (la propriu!) de unul singur sau cu o... blondă violonistă, mimează lamentările, cerşetoria (poate a trecut şi prin asta?!), bătăile inimii, evoluează în paşi largi de la o avanscenă la alta, face piruete. Mă gândeam că pe lângă Michyioshi Inoue, alt dirijor – balerin care s-a aflat deseori pe afişul Filarmonicii, Misha Katz, pare un dulce copil.

Sunt convins că şi fără aceste ingrediente hilare, de pantomimă nepotrivită cu postura unui conducător de orchestră, **Memoriile concrete** se puteau exprima singure. Şi, dacă autorul ar fi dorit cu orice preţ imagistica, jumătatea de oră de muzică ar fi putut să servească mai mult scenei de spectacol decât celei de concert şi, în mod sigur, dansului profesionist. Poate se gândeşte la aşa ceva... N-ar fi rău. Autograful inedit pe care l-a propus nu m-a convins.

Pentru partea secundă a ales **Simfonia a IX-a în re minor, op. 125** de Beethoven, potrivită opţiune pentru o încheiere de stagiune a Formaţiilor Muzicale Radio, încununare a unui sezon bogat şi divers, bine structurat, ca de obicei.

Michyioshi Inoue a construit monumental, cu gestică tăioasă şi precisă, inducând gravitate de la primele acorduri ale mişcării de debut, **Allegro, ma non troppo, un poco maestoso**, căreia i-a rezervat un final apăsător, funebru. Arhitectura masivă a continuat şi în partea a doua, **Molto vivace**, în care transparenţa a părut refuzată. Şi dacă a fost ca în **Adagio molto e cantabile** vehemenţa să transpară din nou, ultima secvenţă, **Presto**, a adus catifeaua cordarilor în nuanţe moi, de piano. Dimensionat cu forţă teutonică, precum întreaga lectură, finalul apoteotic a zguduit din temelii templul Ateneului. Inoue a înfăţişat o viziune dăltuită în stâncă la care orchestra şi corul (dirijor Dan Mihai Goia) au subscris, profitând de o seară fastă.

Solişti au fost Sorina Munteanu (soprană), Mihaela Işpan (mezzosoprană), Cristian Mogoşan (tenor) şi Sorin Drăniceanu (bas). Singurul necunoscut, tânăr tenor din Cluj-Napoca, mi-a produs

o reală bucurie. Am descoperit o voce pătrunzătoare, bine impostată, în plină dezvoltare. Pe de altă parte, m-am convins odată în plus că pasajul vocalizat care încheie intervenţiile cvartetului este cea mai complicată pagină la care trebuie să facă faţă soliştii. Plutirile de sunet şi omogenitatea liniei rămân întotdeauna un deziderat...